

Belediye Gelirleri Kanunundan Kaynaklanan Ücretlerin İhbarname Kuralına Göre Tarih ve Tahakkuk Ettirilmeden Direk Olarak Ödeme Emri İle İstenilebileceği

T.C.

DANIŞTAY

9. Daire

Esas: 1994/67

Karar: 1994/4245

Tarih: 02.11.1994

ÖZET: 1- Belediye Gelirleri Kanunundan kaynaklanan ücretlerin ihbarname kuralına göre tarih ve tahakkuk ettirilmeden direk olarak ödeme emri ile istenilebileceği hk.

2- 2464 s. Yasanın 97.maddesi hükmünce düzenlenen tarifeye göre istenilen "Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücreti" belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevlerinden olup, bu yönüyle istenilen ücretin kanuni olmadığı hk.

(2464 sayılı BGK. m. 82, 97) (213 sayılı VUK. m. 1) (6183 sayılı AATUHK. m. 58) (1580 sayılı Belediye K. m. 15, 113)

KARAR METNİ:

Temyiz İsteminde Bulunan : ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av ...

Karşı Taraf : ... A.Ş.

Vekili : Av ...

İstemın Özeti: 1991 yılına ait kusur cezalı Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı ile Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücretinin süresinde ödenmediğinden bahisle cebren tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davayı; takibe konu kamu alacağının 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının 97. maddesine dayanılarak Büyükşehir Belediyesince düzenlenen tarife uyarınca Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücreti ile Muayene. Ruhsat ve Rapor Harcına ait olduğu, söz konusu kamu alacağının ihbarname tanzimi suretiyle mükellefine tebliğ edilmeden, tespit tutanağına dayanılarak ve yazılı olarak ödenmesinin istendiği, ödenmemesi sebebiyle cebren tahsili için uyuşmazlık konusu ödeme emrinin tanzim ve tebliğ edildiğinin anlaşıldığı, takibe konu kamu alacağını doğuran olay 2464 s. Yasa hükümlerinden kaynaklandığına göre ve 213 s. Vergi Usul Yasasının 1. maddesi hükmü uyarınca öncelikle ihbarname kuralına göre tarh, tebliğ ve tahakkuk ettirilmesi gerektiği, olayda, ihbarname tanzimi suretiyle tarh ve tebliğ edilmeyen kamu alacağının kesinleştiğinden söz edilemeyeceğinden doğrudan ödeme emri tebliğ edilerek tahsili cihetine gidilmesinde kanuni uyarılılık bulunmadığı gerekçesiyle kabul ederek ödeme emrini iptal eden İstanbul 4. Vergi Mahkemesinin 17.11.1993 tarih ve 1993/1967 s. kararının: yapılan denetimde yükümlü şirketin işyerinde bir takım eksikliklerin tespit edildiği, bu eksikliklerinin giderilmesi ve buna ilişkin harç ve ücretin ödenmesi hususunun 5.11.1991 tarih ve 1991/765 s. yazı ile tebliğ edildiği, ileri sürülerek bozulması istemidir.

Savunmanın Özeti: Kanuni dayanaktan yoksun temyiz isteminin reddi gerekeceği yolundadır.

Savcı Yuva Ertan'ın Düşüncesi: İleri sürülen bozma nedenleri, 2577 s. İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1 numaralı bendinde ön görülen sebeplerden hiçbirisine girmediğinden, temyiz isteğinin reddi ile hukuka ve usul hükümlerine uygun bulunan vergi mahkemesi kararının onanması gerekeceği düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi Şaban Işık'ın Düşüncesi: Uyuşmazlık, yükümlü şirkete ilişkin konfeksiyon atölyesinde yapılan kontrolde proje ve ruhsatının olmadığına tespiti üzerine düzenlenen Gayri Sıhhi Müessese Tespit Tutanağı'na istinaden tahakkuk ettirilerek

ödeme emri ile istenilen kusur cezalı muayene, ruhsat ve rapor harcı ile ruhsatsız faaliyet muayyene ücretine ait olanak açılan davayı kabul ederek ödeme emrini iptal eden Vergi Mahkemesi kararının bozulması istemidir.

Belediyenin 5.11.1991 tarih ve 91/765 s. yazı ile takip ederek doğrudan ödeme emri ile istediği kusur cezalı muayene ruhsat ve rapor harcının ihbarname tanzim ve tebliğ edilmeden istenemeyeceği hakkındaki mahkeme kararı yerinde ise de aynı yazı üzerinden tahakkuk ettirilen ve 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının 97.maddesi uyarınca istenilen "ruhsatsız faaliyet muayene ücretinin aynı Yasanın 98.maddesi hükmünce doğrudan ödeme emri ile takibinde kanuni isabetsizlik bulunmadığından, açılan davanın "böyle bir borcu bulunmadığı" kapsamında değerlendirilerek tetkiki gerekecektir.

2464 s. Yasanın 97.maddesi hükmünce istenilen ücret, bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak verilen hizmetin karşılığıdır. Uyuşmazlık konusu olayda ki, işyerlerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiğine dair yapılan denetimler ise 1580 s. Belediye Yasasının 15.maddesi (19).bendi hükmünce belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevlerinden olup ilgililerin isteği üzerine yapılmayan bizzat kanunun belediyeye verdiği kamusal bir görevin yerine getirilmesine ilişkindir. Bu yönüyle istenilen ücret kanuni değildir.

Öte yandan. 1580 s. Yasanın "Belediyelerin ruhsat, resim ve vergilerine tabi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası" başlıklı 113.maddesinde ruhsat almadan faaliyette bulunanlara uygulanacak müeyyideler ve alınacak para cezaları düzenlenmiş iken 2464 s. Yasa uyarınca düzenlenen tarife esas alınarak ücret istenilmesinde de kanuni uyarılılık görülmemiştir.

Bu durumda, yukarda açıklanan nedenlerle ruhsatsız faaliyet muayene ücreti adı altında bir ücret istenilmesinin kanuni dayanağı bulunmadığından, ödeme emrini yazılı gerekçe ile iptal eden Vergi Mahkemesi kararı sonucu itibariyle yerinde olup temyiz isteminin reddi ile mahkeme kararının onanması gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince işin gereği görüşüldü:

Uyuşmazlı k.yükümlü şirkete ilişkin konfeksiyon atölyesinde yapılan kontrolde proje ve ruhsatı olmadığının tespiti üzerine düzenlenen Gayri Sıhhi Müessese Tespit Tutanağı'na istinaden tahakkuk ettirilerek ödeme emri ile istenilen kusur cezalı Muayene. Ruhsat ve Rapor Harcı ile Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücretine karşı açılan davayı kabul ederek ödeme emrini iptal eden Vergi Mahkemesi kararının bozulması istemine ilişkindir.

2464 s. Belediye Gelirleri Kanunda, belediye gelirleri, vergi, harç ücret ve katılma payları olarak düzenlenmiş, anılan Yasanın 98. maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Yasaya göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 s. Vergi Usul Yasası ile 6183 s. Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Yasa ve bunların ek ve tadilleri hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde metninde "ücretin" vergi harç ve katılma payları arasında sayılmamış olması karşısında 2464 s. Yasanın 97. maddesinde bahsedilen ücretlerin ödeme emri ile istenilebilmesi için ayrıca ihbarname düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Başka bir deyişle, uyuşmazlık konusu ödeme emri ile istenilen kusur cezalı Muayene. Ruhsat ve Rapor Harcı için Vergi Usul Yasası hükümleri uyarınca ihbarname düzenlenerek tarh ve tahakkuk ettirilmek suretiyle ödeme emri düzenlenmesi gerekir ise de yukarıda anılan Kanun hükümleri uyarınca Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücreti için ihbarname tanzimi suretiyle mükellefe tebliğ edilmeden, tespit tutanağına dayanılarak ve yazılı olarak ödenmesinin istenilmesinde ödenmemesi üzerine tahsili amacıyla ödeme emri düzenlenmesinde kanuni isabetsizlik bulunmadığından, açılan davanın 6183 s. Yasanın 58. maddesinde ön görülen "böyle bir borcu bulunmadığı" kapsamında değerlendirilerek tetkiki gerekecektir.

1580 s. Belediye Yasasının "Belediyenin Vazifeleri" başlıklı 15.maddesi 19.bendinde, belediye kanun, nizam ve yasaklarına uymayan, kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan, beldenin selamet, intizam, sıhhat ve huzurunu ihlal eden şeylere meydan vermemek ve bunları menetmek. 38.bendinde ise al el umum sınaî müessese ve fabrikaların elektrik, tenvirat ve tesisatının makine ve motor ve inbikelerinin kazan, ocak ve bacalarının gerek ilk önce ve gerek sonradan muttaritleri ve muntazaman fenni muayenelerini icra etmek, etrafındakilerin sıhhatleri, huzur, rahat ve malları üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik etmek, zararlarına mani olmak belediyelerin görevleri arasında sayılmış bulunmaktadır.

Aynı Yasanın "Belediyelerin ruhsat, resim ve vergilerine tabi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası" başlıklı 113.maddesinde ise Kanunen belediyenin ruhsatına ve resim veya vergilerine tabi iken ruhsatname almaksızın ve belediyeye resim ve vergi veya

ruhsatiye harcı vermeksizin yapılan işler, muameleler, işleyen ve işleten kimseler, satılan veya kullanılan şeyler belediyece tutulduğu vakit bunların yapılmasında, işletilmesinde işlemelerinde veya satılıp kullanılmasında kanunen"ve nizamen ve evamiri belediyece veya hıfzıssıhhaca veya fenlen mahzur varsa derhal menedilerek zabıt varakası tanzim ve muktari muamele-i kanuniye icra ve yasanın tayin eylediği para cezasının hüküm ve istifa edileceği, mahzur yoksa yasanın tayin ve tasrih eylediği yerlerde yasa ve tarifesi mucibince tabi olduğu resim veya vergiden veya ruhsat harcından maada bunların kanunda tasrih edilen miktarları üzerinden ve yasanın tasrih etmediği yerlerde tabi olduğu resim veya vergi veya ruhsat harcından maada bir kat daha para cezasının mükelleften alınarak ruhsatnameye işleneceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

maddelerin birlikte incelenmesinden de anlaşılacağı üzere ruhsatsız faaliyet gösteren işyerlerinde yapılan denetimlerde, yasalara aykırı durumların tespiti halinde, belediyelerin kanun ile kendilerine verilmiş bulunan yetkileri kullanmak suretiyle faaliyetlerini durdurabileceği gibi ruhsat harcı yanında ayrıca para cezası da alabileceği öngörülmüştür.

Öte yandan 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının 97. maddesinde, belediyelerin bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet içi n, ücret almaya yetkili oldukları açıklanmış, aynı Yasanın 82. maddesinde ise mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek, muayyene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ait olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgelerin Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına tabi olduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

Olayda 1. sınıf gayri sıhhi müesseseler alanında faaliyet gösteren yükümlü şirkete ilişkin işyerinde yapılan kontrolde, işyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından alınan önlemlerin ve sosyal tesislerin yetersiz olduğu.

proje ve ruhsatının olmadığı tespit edilerek, 2464 s. Yasanın 97. maddesi uyarınca belirlenen ücret tarifesi üzerinden Ruhsatsız Faaliyet Muayyene Ücreti tahakkuk ettirilerek ödeme emri ile istenildiği anlaşılmaktadır.

2464 s. Belediye Gelirleri Yasanın 97. maddesi hükmünce istenilen ücret ilgililerin isteğine bağılı olarak verilen hizmetlerin karşılığıdır. İşyerlerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiğine dair yapılan denetimler ise, belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevlerinden olup ilgililerin isteğı üzerine yapılmayan bizzat kanunların belediyelere verdiği kamusal bir görevin yerine getirilmesine ilişkindir.

Bu gibi olaylarda verilen hizmet karşılığı alınması gereken harç miktarı çok düşük bedeli içerdığı için belediyeler verdikleri hizmetin piyasa rayicini elde edebilmek amacıyla harç benzeri bir isimle ücret talep etmektedirler. Nitekim uyuşmazlık konusu olayda da Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı ve Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücreti isimleri ile harç ve ücret istenmiştir ki", istenilen ücret 2464 s. Yasanın 82. maddesi hükmünce harç konusu olup ücret adı altında istenilmesi yerinde değildir.

Kal di ki, 1580 s. Kanunun. "Belediyenin ruhsat, resim ve vergilerine tabi işleri ruhsat almadan görenlerin cezası" başlıklı 113. maddesinde, ruhsatsız faaliyette bulunanlara uygulanacak müeyyideler ve alınacak para cezaları düzenlenmiş bulunmaktadır.

Bu halde belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevlerinden olan ve Kanunda harç konusu yapılan bir hususda ayrıca ücret istenilmesinde kanuni isabet bulunmamaktadır.

Bu hale göre belediyenin doğrudan ödeme emri ile takip ettiği kusur cezalı Muayene Ruhsat ve Rapor Harcının ihbarname tanzim ve tebliğ edilmeden istenemeyeceğı hakkındaki mahkeme kararı yerinde bulunduğu gibi, yukarda açıklanan nedenlerle Ruhsatsız Faaliyet Muayene Ücreti adı altında herhangi bir ücret alınmasının da kanuni dayanağı mevcut olmadığından ödeme emrinin iptali hakkındaki İstanbul 4. Vergi Mahkemesinin 17.11.1993 tarih ve 1993/1967 s. kararı sonucu itibariyle yerinde bulunduğundan temyiz isteminin reddine, 2.11.1994 tarihinde oybirliğı ile karar verildi.

Kaynak: DKD Sayı 90

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA